

Uživatel:Zef/Typografie

Převzato z http://www.pslib.cz/ke/Typografick%C3%A1_pravidla

Volba písma

V krátkém textu lze použít bezpatková písma (např. Arial pro prezentace). V delších textech se však používá patkové písmo, protože patky vedou oči při čtení řádku (např. Times Roman), obvykle velikosti 10–12. Font Times New Roman, který najdeme v Microsoft Windows, není pro češtinu vhodný, protože obsahuje chyby (zejména u háčkových písmen). Proto je vhodnější používat některá vhodnější písma, například XXX (nutno doplnit). V celém textu by se měl používat jen jeden font (střídání ruší čtenáře). Pro zvýraznění se používají různé řezy (tučné, kurzíva), které však nekombinujeme a používáme střídmě. Při pohledu z větší dálky by se měl text slít do šedivé plochy.

Mezery

Mezi slovy je VŽDY jen JEDNA mezera. Sloupce nebo odsazení vytváříme pomocí tabelátorů, tabulek, zarážek.

Enter a odstavce

V textovém editoru klávesa Enter ukončuje pouze odstavec (ne tedy řádek). Počítač tak může nechat slova „přetékat“ přes konce řádků, když něco přidáme nebo smažeme.

Odstavce se zarovnávají do bloku, vlevo nebo vpravo. Při zarovnání do bloku jsou začátky i konce řádků zalícovány (text začíná na začátku a končí až na konci řádku). Toho se dosahuje automatickým roztahováním velikosti mezer (proto musí být mezi slovy vždy jen jedna mezera) a přetahováním slov mezi řádky (typicky automatizováno).

Při zarovnání vlevo lícuje jen začátek řádků. Pravá strana je „zubatá“ podle toho, jak vyjde délka slov. Používá se u odborných textů nebo když je sazba prováděna nedokonalými nástroji (např. webový prohlížeč). Zarovnání vpravo se používá ve speciálních případech (např. básně).

Zalomí-li se stránka tak, že poslední řádek vyjde na novou stránku, označujeme ho jako sirotek (*orphan*). Obdobou je vdova, což je první řádek odstavce, který zůstal osamocen na předchozí stránce.

Mezery u interpunkce

Mezery se píšou za čárkou, tečkou, dvojtečkou, středníkem, vykřičníkem, otazníkem atd. Před nimi se nepíše. Končí-li věta zkratkou, píše se vždy jen jedna tečka.

špatně:	Já ,ty a on .My ne ! Řekni : proč ?
správně:	Já, ty a on. My ne! Řekni: proč?

Závorky

Před levou závorkou se píše mezera, za ní ne. Před pravou se mezera nepíše, za ní ano.

špatně:	Nemám(a neměl jsem).
správně:	Nemám (a neměl jsem).

Tvrdé mezery

Tvrdá (nezlomitelná) mezera zabraňuje zalomení řádku na nevhodném místě nebo mezeru s pevnou šířkou (neroztažitelná mezera). Používá se mezi číslem a jednotkami. Tvrdou mezeru používáme též v zápisu data a oddělování tisíců (tisíce však rozhodně neoddělujeme v zápisu roku). Též ze zkratkou jména. V HTML kódu se zapisuje jako , v textových editorech pak různými kombinacemi kláves (často CTRL+SHIFT+mezera). V tabulce je umístění tvrdé mezery vyznačeno podtržítkem, ve třetím sloupci je pak zápis s HTML entitou.

Jednotky:	24_kg	24 kg
Datum:	1._ledna, 1._1._2010	1. ledna, 1. 1. 2010
Číslo:	2_000_000	2 000 000
Zkratky:	J._A._Komenský	J. A. Komenský

Pomlčky, mínus, lomítko

Na počítačové klávesnici je k dispozici znak, který je vydáván za pomlčku a zároveň za znak *mínus*. Bohužel není ve skutečnosti ani jedním zmíněným znakem, je to spojovník. Spojovník se používá pro slovní spojení (nebude-li, červeno-modrý, česko-anglický, Brno-město) a neohraničuje se mezerami. Znak pomlčka (tzv. normální, půltčverčiková) je o něco delší, než spojovník. Jako HTML entita se zapisuje zkratkou –; Levý Alt + 0150. Používá se pro dělení slov na konci řádku (i když to dělají některé programy automaticky). V některých případech se neodděluje mezerami (číselné rozsahy, ve smyslu spojky *a* nebo *proti*), avšak ve větě, kde nahrazuje čárku je mezerami od okolních slov oddělován. V tomto případě některé editory automaticky znak spojovník nahrazují znakem pomlčky. Delší (čtverčiková) pomlčka se používá při sazbě básní (HTML entita —; Levý Alt + 0151). Znak *mínus* se zapisuje HTML entitou −;

Lomítko se sází bez teček (v jednotkách i jako označení rozsahu let).

Spojovník (na klávesnici):	nebude-li, červeno-modrý	
Pomlčka:	1938–1945, neseděl – stál	1938–1945 neseděl – stál
Mínus:	5 – 3	5 − 3
Lomítko:	5/3, 2008/9, 3 km/h	3 km/h

Pro porovnání plus, minus, pomlčka, spojovník (zvětšeno): + – - -

Uvozovky

České uvozovky (šestky a devítky) se od anglických (které jsou na klávesnici) liší. Jejich HTML entity jsou „; (Levý Alt + 0132) a “; (Levý Alt + 0147). Některé editory je v českém prostředí správně automaticky nahrazují. Uvozovky se v různých jazycích liší.

Procenta

Sazba znaku procent za číslem bez mezery značí přídavné jméno. Tj. 8% znamená osmiprocentní, zatímco 8 % čteme „osm procent“. Podobně se zapisuje 8bitový a 8 bitů.

Krát

Matematické krát je speciální znak, někdy nesprávně zaměňován znakem x. HTML entita znaku krát je ×; (Levý Alt + 0215).

Pro porovnání – písmeno iks, znak krát (zvětšeno): X ×

Číslovky

Malé číslovky se v textu vypisují slovy (jedna kniha, devět rohlíků).

Tři tečky

Tři tečky jsou tak zvaná výpustka. Jsou vždy přesně tři. Editor je může automaticky nahradit speciálním znakem (znak tři tečky).

Viz

Viz je české slovo – je to sloveso *podívej se*. Proto se za ním nepíše tečka (není to zkratka).

Čas

Čas se v češtině správně zapisuje s tečkou mezi hodinami a minutami (např. 22.31:01, tj. HH.MM:SS).

Odkazy

- Zpět na pískoviště